

Häädemeeste valla üldplaneeringu arutelu

Koht: Kabli seltsimaja

Aeg: 16. oktoober 2020

Protokollis: Maia-Liisa Kasvandik, Sigrít Kasemets, Janne Tekku, Karel Tõlp, Sirli

Pedassaar-Annast

Protokollis on kajastatud kolme grupitöö kokkuvõte.

Tumedas kirjas on küsimused, kaldkirjas erinevate töögruppide poolt pakutud vastused.

1. Mis on teie jaoks Häädemeeste valla ja sinu kodukandi elu- ja looduskeskkonna suurimad väärtused?

Mets ja meri, sood-rabad ka. Rahvusvahelistele ühendustele hea ligipääs. Raeküla mets- oluline, et see jääks puhkealaks, metsaks. Lisaks: ka teised metsad, Reiu jõgi, meri, Uulu küla ajaloolised objektid, mõisapark ja roosiaed. Riia ja Tallinna võrdne kaugus, linnalähedus (Uulu piirkond). Meri, männikud ilma alusmetsata, rabad. Meri on tüütus (sõidetakse läbi õue).

2. Palun kirjelda kolme märksõnaga, milles seisneb teie jaoks Häädemeeste valla omapära ja suurim väärtus?

Looduskeskkond ja kujunenud elustiil, merendus, pikk rannajoon võrreldes pindalaga on omapärane. Lõuna poole avatud laht st soe meri. Ajalooline suvituspiirkond see toob ka vaikselt püsielanikke, kellel on võimalik kaugtööd teha. Turismikoridoris olemine. Meri, luitemetsad, tervet valda läbiv teetrass, rannakülad. Loodus, keskkond, merendus, metsandus, pikk merejoon, päikeseline piirkond, soe vesi meres, ajalooline suvituspiirkond.

3. Kui Teil on tund aega oma kodukandis jalutamiseks – kuhu Te jalutaksite? Mis on selle koha väärtused?

Mets ja meri, Kabli külastuskeskus, Rannametsa rada, Jõulumäele, Mereküla roosiaeda, Võiste sadam, Pätsi plats, tegelikult igas valla kohas on ilusad loodusvaated, Ikla muul (Läti), Tahkuranna golfi, Uulu kergtee jalakäijate sild, vana raudteesild Reiu jõel, laiksaare loodusrada, Häädemeeste teemeistri maja juures rand (praegu eraomand, aga hea juurdepääsuga ilus koht). Golf. Mere ääres, Uulu muul, Roosiaed, RMK külastuskeskus, Jõulumäe, Rannametsa laudrada, golf, Reiu raudtee sild, Uulu sild. Terviserajad, Reiu jõe äärde (Vana-Valga tee äärest), Uulust mere poole, Jõulumäele. Uus kergtee, oma maa, surnuaia mets Häädemeeste.

4. Kust avanevad Teie arvates huvitavad või toredad vaated, mida tuleks kindlasti hoida?

Rannametsa lüüed teelõiguna ja vaated lüüdetelt, Soometsa teelt Maarjamõtsi raba poole, Mereküla roosiaast merele, Mõisa teel kui tee viib hästi mere äärde, sadamate vaated, Uulu kalmistu vastas kõrgekalda (kui avada vaade oleks ilus vaade ja ainuke koht kus ViaBaltical merd näeb), Orajõe parkla . Rannametsa lüüed, Roosiaed,

Lepanina, sadamad, Kõrgekalda. Reiu terviseradade metsast vanale raudteetammile, Reiu rannast merele, Roosiaia piirkonnast merele. Uulu Kõrgekalda, Orajõe parkla.

5. Millist kohta oma koduvallas Te näitaksite oma külalisele?

Vt eespool, lisaks Lepanina jmt vana Riia mnt. Golfiväljak, rand, Lottemaa, Rannametsa mäed, Nigula, Pikla, uulu kanali jalakäijate sild. Maarjapeakse mägi

6. Kui Te peaksite täna oma kodukanti kirjeldama ühe lausega sõbrale, kes seda kohta ei tunne või turistile, kes pole siin käinud, kuidas Te seda teeksite?

Vana mereline keskkond, männimetsadega loodusluited, kus on palju loodusradasid, loodusega lõimunud inimesed, hõredalt asustatud, palju „hingamisruumi“. „Meri ja luitemets on siis koos ja korraga“. „Maailma kõige kaunim koht“

7. Iga rühmaliige nimetab ühe asja/lahenduse (või rohkem), mida ta teeks Häädemeeste valla ruumilises keskkonnas teisiti kui praegu.

Raudtee ja maantee koridor peaks olema ühes koridoris.

Miljööväärtuslikkuse tõstmine nt aedade rajamisel Kablis, väga kriibib silma erinevad stiilid ühes reas. Olulistest piirkondades nt vana mnt äärsed asulad peaks olema ühtset stiili järgiv et ajaloolist miljööd rõhutada.

4-realine Via Baltica ja kergtee Pärnust Iklani.

Üksikud tuulikud ja tuulepargid. Tuulepargid võiks olla ja need oleks valla üheks tuluallikaks.

Laevaehitus on alapresenteeritud. Reius on lottepark, miks valla lõunaosas ei võiks olla piraatide park ja laeva ehituse teemapark – laeva tellingud, kaared, ise teha ehitustöid ja näha kuidas neid tehakse.

Vallas pole turistide sadamat, kuidas saaks.

looduskaitsealasid vähemaks, kaitseala ei peaks olema mitte piirang, vaid võimalus. Reiu küla arendamine (elamud, korterid, lasteaed vms). Minimaalne krundi suurus 2000m².

Väljaspool olemasolevaid tiheasustusalasid ei tohiks uusi enam planeerida, Elamualade planeerimise lõpetamine ja selle asendamine projekteerimistingimuste väljastamisega. Krunte juurde ja reoveekogumisalad kõikjale Reius.

Lätlased võiks käia rohkem Iklas.

Uulus võiks olla rohkem mere äärde pääse, kergliiklusteed asulate vahel vana maantee ääres, ärimaad rohkem (nt Treimani kultuurimajas.

Sihtotstarbe määramisel peaks olema suurem paindlikkus, Uulust lõuna poole ei peaks enam vaja detailplaneeringuid.

Kuhu planeerida meie esimene suur kauplus Via Baltica ääres? Peaks olema mere pool maanteed, et linnast tulles oleks hõlbus parkida. Ärimaad teenindusele. Pärnust tulles kus on mul esimene koht kus on põhjus peatus teha – Häädemeeste tankla.

Mereäärde ja randa tuleval rahval ei olegi midagi.

HÄÄDEMEESTE VALLA JAGUNEMINE PIIRKONDADEKS

1. Häädemeeste valla põhja- ja lõunaosa on omaolemuselt väga erinevad. Kuid ka selle sees jaguneb vald väiksemateks piirkondadeks. Millisteks piirkondadeks või kantideks võiks tänase Häädemeeste valla territooriumi jagada? Võimalusel tähistajoonisel ja mõtle endiste valla piiride üleselt ja kogukonna või looduskeskkonna eripärade keskselt.

Kaks tõmbekeskust Häädemeeste ja Uulu ja piir jookseb vana valla piiri juurest.

Samas eristatav ka Läti tõmbeala ja Pärnu tõmbeala. Lätis teistsugune kaup ja see on omaette tõmbenumber. Kablist edasi osaliselt tõmbekeskus Ainazi, Salazgriva trump on Kuivizi sadam, söögikohad suurema seltskonna jaoks.

Tõmbekeskus on Uulu, Häädemeeste. Häädemeestel vaja hoida tugevat keskust. Hea kui igal kohal on oma identiteet. Kohtadel on erinevad ajalooline ja kultuuriline taust.

2. Palun kirjelda mõne märksõnaga, mis on iga koha:

☑ omapära, Uulu – sõlmpunkt, linna lähedus, logistiliselt hea koht, Pärnu puhkepiirkond (lottomaa, golf, puhkemetsad), Uulus ei pakuta kõiki teenuseid, kuna Pärnu on nii lähedal ja sealt saab

Häädemeeste – tugevam tõmbekeskus kui Uulu, kui Häädemeeste keskusena nõrgeneb, siis Läti mõju sellevõrra tugevneb,

Ikla tõmbekeskuseks jääb ikka Ainazi ja Salazgriva, kes on samuti oma riigis ääremaad ja kahe riigi ääremaad saaks üksteist täiendada, neil on tugevad sadamad ja ilusad liivarannad. Kui nt Kabli piirkonna inimestel on vaja pidu pidada, vms siis minnakse Lätti.

☑ tugevusi

☑ peamised arengueeldused

Mida nende kolme aspekti kontekstis taskuks üldplaneeringus rõhutada ja väärtustada?

Matkarajad, lokaalne teenindus, turisti peatumiskohad. Turismiperiood on pikenenud, aga seda ei kasutata ära. Läti, Leedu ja Poola turisti on palju, aga ta ei jää kohale, tuleb tekitada võimalusi, et jääks. Matkarajad – Rannametsa turist on vaja panna peatuma.

Häädemeeste vald asub Tallinn-Riia vahepeal, Via Baltica on vaja enda kasuks tööle panna.

3. Kas ja Reiu, Laadi ja Uulu küla võiksid olla eraldi identiteedi ja keskusega asumid või hoopis üks osa Pärnu äärelinnast? Kui viimast, kuidas erineks selle identiteet Pärnust?

Pole vaja. Ei pea. Tõllapulgal lasteaeda pigem mitte planeerida. Planeerida ühiskondlike hoonete maad Silla/Tõllapulga rajooni piirkonda.

4. Kootööpunktid naabritega

☑ Lätiga (Ainažiga on piirialal tihe side). Mis küsimused ja teemad on olulised koostöös Vidžeme piirkonnaga, kas siin on vaja piiriüleselt lahendada planeeringu küsimusi (nt viinaralli mõju piirialadele).

Merendusajalugu, sadamaturism ja turismitaristu ühiselt, Lätlastel avatud rannaala ei ole, meil siin avatud rand, mida saaks lihtsasti lätlastele turundada. Lätlased on vaja siia meelitada. Põllumajandus? Sportimisvõimalused Häädemeestel kehvad. Salacgriva-Riia vahel avalikke radasid ei ole. Meil on palju, hea võimalus turistile seda müüa.

☒ Millised on koostööpunktid elu korraldusel ja planeerimisel Pärnuga. Kuidas mõjutab Pärnu tõmbekeskusena elukorraldust Häädemeeste vallas?

Haridus, kultuur, teater, kino, ühistransport, kaubanduskeskused, spetsiifilisemad teenused, mereala kasutus. Pärnus ühistransport, sport, ujula

5. Mis piirkonna olemasolevas miljöö ja väljakujunenud ehitatud keskkonnas on väärtused, mida hoida? Palun nimeta väljakujunenud tervikliku miljööga või ajalooliselt väärtuslikke piirkondi. Kuidas nende eripära hoida/suurendada?

Kaluriküla Võistes, bussipeatused, sildid-viidad omanäolised ja koha eripära rõhutavad, ajaloolist eripära rõhutada, Ikla mereäärsel sissesõidul värav, Romantilise rannatee väravad, külade ja külaplatside ja talude märgistused võiksid järgida piirkonnale iseloomuliku stiili või ajalugu. Bussipeatused, viidad, piiri kolmnurga arendus. Ajaloolised külade vaated, peatänavad. Mereäärt tuleb hoida avalikus kasutuses, mitte muuta elamumaaks, nt Kosmonautika piirkond.

6. Palun too mõni näide ja arutle, millest lähtuda erinevate piirkondade elamute ehitustingimuste seadmisel mõeldes:

- Milline oleks krundi miinimumsuurus, millele võib anda ehitusõiguse? Praegused piirid on hästi. Rohevõrgustikus pole mõtet eristada kas on põld või mets, oluline hoopis kuidas väärtustada põllumaad. Tiheasustus 2200, hajaasustus suurem.

- Millised oleks piirkonniti hoone kõrgusele ja korruselisusele seatavad tingimused? Praegused on hästi. Pole vaja muuta töötavat asja. Tänapäev olemasolev.

- Kas ja kuhu lubada uute korterelamute ehitamist? Kus peaks need olema kindlasti keelatud? Alternatiivina kaaluda kas tuleks lähtuda sellest, et vastandina linlikule keskkonnale hoopis väärtustada aedlinna kvaliteeti ja hajaasustusega alasid? Korterelamuid teha sinna, kus on juba olemas sj Treimani ja Massiaru. Uutesse kohtadesse mitte teha. Häädemeestele vt kaart (end tööstusalal)

- Millised muud elamuehitust suunavad tingimused on vajalikud? Palun teha ettepanekud, sh arvestades pika rannajoone ja üleujutusrisiki eripäradega.

Lindude rändekoridoris arvestada, et poleks suuri klaaspindu jmt mis põhjustaks lindude massilist hukkumist, et projekteerimisel juba arvestada sellega.

Võiks ehituskeeluvööndit pigem vähendada, et rikkad kodanikud saaks tulla. Panna paika esimese korruse 0 ja majandusala (hoonete ja parkla alune) kõrgus, et vältida veekahjustust. Selleks tõsta pinnast. Luua selline piirkond, kus saaks seda teha nt Mõisa tee ääres ja Kabli juures, kuskil jõe ääres, mitte vanadesse talukohtadesse vaid just teha uued piirkonnad rikkaste rajooniks.

- Kas senised elamuehituse reservad on piisavad või on neid liiga palju arvestades elanikkonna kahanemise tendentsiga vallas?

Kui nad muud arendust ei sega, siis võiks tagavara olla. Teha vahet, kas detaili ala või ei ja sellest lähtuvalt määrata elamuallasid. Elamute rajamine peaks olema võimalikult lihtne.

Millised peaks olema peamised hajaasutuses detailplaneeringuta hoonete rajamise lubamise tingimused? Hajaasutuses peaks saama teha ühe elamu ilma detailplaneeringuta

7. Millised on suvilapiirkondade „mured ja rõõmud“, mis võiksid leida lahenduse üldplaneeringus?

Teede probleemid, vesi- ja kanalisatsioon, jäätmekäitlus

8. Kuidas parandada ja toetada piirkondlikku ettevõtlust ja tootmistegevust läbi üldplaneeringu? Kuhu ja millist tüüpi ettevõtlusalasid reserveerida? Kas seniste üldplaneeringute alad on selleks piisavad või on vaja uusi? Kas seniste alade piire on vaja muuta?

Võiks olla määratud segaalad, et oleks paindlikum mida sinna teha, nt Lillepõllu – pool tootmine, pool elamud, aga mitte segamini.

Tugev haridusvõrk. Kui helged pead lähevad siit ära siis on raske midagi teha.

Hästi palju sõltub sellest mis mere peal toimub ja millised teadus- ja tehnikaharud arendamist vajavad.

Via Baltica peatuskohad kujundavad valla mainet. Suunata turist alumisele teele. Koostöö Lätiga, vana Riia mnt silt panna juba Ainažisse.

Kuidas saaks arenguhüpe, et peatuskohad oleksid ilusad ja külastatavad ja hooldatud. Panna rõhku imidži kujunemisele.

Loodusturism ja looduskaitsealad piiravad kohalikku elu (võiste rand).

Keskustes vaja avalikke ja korralikke juurdepääse merele.

KESKUSED

Valla keskused arengukavas on Uulu, Võiste, Häädemeeste, Kabli, Treimani ja Massiaru.

1. Mis on valla erinevate keskuste omapäraks?

2. Kas Häädemeeste valla keskustes soodustada elanike ja töökohtade lisandumist? Kuhu ja miks?

Kaugtöökeskused, kuna internet ja mobiililevi hajaasutuses on nagu on.

Parandada kiire interneti kättesaadavust.

3. Kuidas elavdada valla keskusi ja kuidas seal elukeskkonda veelgi paremaks muuta?

Kergliiklustee vana maantee äärde, kergliiklusteetunnel Uulus Via Baltica alla, haridusvõrgustiku ja sotstaristu säilitamine. Vana mnt rekonstrueerimine.

4. Millistesse keskustesse tuleks ehitada uut hoonestust? Palun tähistage kaardile ja põhjendage hoonestatavate alade funktsioone ja teisi tingimusi.

Kaugtöökeskus, rikaste pensionäride pansionaat, rekkaparklad, Rannametsa rekkaparkla ära keelata

5. Kas keskustes on vajalik parandada jalgsikäimise mugavust? Kus ja kuidas?

Ikka on vaja nt Kablis, jalakäijate tunnel ka Rannametsa

6. Millistes keskustes on vaja tähelepanu pöörata turismi ja puhkamisega seotud taristule?

Häädemeeste, Võiste, Treimani, Kabli, Ikla värav ja alumisele teele suunamine, Ikla piiripunkt, karavanide kohad, Võiste ranna arendus (just vallale kuuluva ranna)

TEIE VAJADUSED ELU- JA TÖÖKOHA ÜMBRUSES

1. Millised vajalikud teenused puuduvad Teie elukoha läheduses? Kus on lähim koht, kus neid teenuseid kätte saaksite? Kas nende kohapeal osutamisenä oleks võimalik ja mida see eeldaks?

Pole midagi. Takso, rattalaenus, politsei, valla poolt väljarenditavad pinnad, laste mänguväljak Häädemeestele, surfaritele midagi

2. Millistes suundades oleks vaja parandada liikumisvõimalusi sõiduautoga?

Vana Riia mnt ohtlik,

3. Millistes kohtades peaks jalgsiliikumise mugavust parandama?

Vt eespool

4. Milliseid ühistranspordi ühendusi tuleks teie arvates parandada?

Väljapool tööaega nõudepeatuste ja nõudereiside arendamine.

5. Millistes suundades oleks vaja luua liikumisvõimalusi jalgrattaga jt kergliiklusvahenditega (sh rulad, rulluisud jms tervisespordiks või liikumiseks kasutatavad vahendid)?

6. Kas Teil on ettepanekuid Häädemeeste valla liikluse kohta? (nt Via Baltica ülekäigukohtade paiknemine, sebrade vajadus keskustes ja autovabad tänavad jne).

7. Kas teie kodukandis on piisavalt rohelist? Mis tüüpi puhkealast tunnete Teie oma kodu ümbruses puudust? Kuidas muuta rohealasid veelgi atraktiivsemaks?

8. Mis on teie arvamus, kas vald peaks avalikes huvides seadma piiranguid valla puhkemetsade majandamisele? Kus ja milliseid?

Rohkem pole vaja

TULEVIKU HÄÄDEMEESTE

1. Mis on see ühiskondlik- või ärihoone, mida Te tahaksite siin külastada (hoone võib olla nii olemasolev kui ka täna mitteeksisteeriv hoone ehk nõ unistuste objekt, mis lisaks kodukandile eripära)?

Spordikeskus, spa, ujula, aastaringselt avatud restoran, kaugtöökeseus,

2. Kas ja kus kohas on Häädemeeste vallas teie arvates puudu:

sotsiaalfunktsiooniga pindadest (haljasalad, spordirajatised, haridusasutused jne);

elamupindadest;

kaubanduspindadest;

büroopindadest;

tootmispindadest;

muu.

Palun põhjendage iga punkti. Kui leiäte, et vastavaid pindasid on senises üldplaneeringus liiga palju või midagi on üle, siis palun tooge ka see välja.

OLULISE RUUMILISE MÕJUGA EHITISE ASUKOHA VALIK

Kas Häädemeeste vallas on võimalik ja vajalik määrata perspektiivis olulise ruumilise mõjuga ehitise asukohta?

☒ Olulise ruumilise mõjuga ehitised on näiteks:

- tuulepark Vabariigi Valitsuse 26. juuni 2003. a määruse nr 184 „Võrgueeskiri” tähenduses, mis koosneb vähemalt 30 meetri kõrgustest elektrituulikute;
- sadam, mis teenindab 500-se ja enama kogumahutavusega laevu;
- kaubanduskeskus brutopinnaga üle 20 000 m².

Vaba maad vallas palju, et suurtootmisele või kaubanduskeskusele võiks leida kohta.

Väga oluline oleks jahisadam ja esmased teenused. (Treimani, Suurna nina?)

Tuuleparkide teema eespool käsitletud.

LÕPETUSEKS: SUUR MÕTE

- *Rahvusvaheline suur kaugtöökeskus koos vajaliku infrastruktuuriga (tööruum kommunikatsioonidega, ööbimiskohad, toitlustus, pesemisvõimalused, parkla), nt Metsapoole koolis.*
- *Internetiühendus peab olema nii hea, et tööd saab teha kõikjal*
- *Häädemeeste vald on poolel teel Tallinnast Riiga. On vaja läbi mõelda, mida Rail Baltic peatus annab vallale.*
- *et kooli ei paneks kinni vald, vaid vanemad*
- *vaja on luua vallale positiivne kuvand (ära kasutada facebook, kodulehe võimalused, mainekujundus). Siduda rohkem kultuuri ja kohalikku omavalitsust.*
- *Tekitada mingi nähtuse (kunstlik) defitsiit ja seeläbi nõudlus.*